

Bibliografía de Josep Termes i Ardèvol

Monografies

- La Federación Regional Española de la 1.ª Internacional: 1864-1881*, 1963; tesina dirigida per Carlos Seco Serrano.
- El socialismo en España: la Primera Internacional, 1864-1881*. Barcelona: Cátedra de Historia General de España, 1964.
- El movimiento obrero en España: la Primera Internacional, 1864-1881*. Barcelona: Publicaciones de la Cátedra de Historia General de España, 1965.
- Anarquismo y sindicalismo en España: la primera internacional (1864-1881)*. Barcelona: Ariel, 1972; Barcelona: Crítica, ²1977; Barcelona: Crítica, ³2000.
- Catalunya i els seus metges socials en el segle XIX*. Barcelona: Anals de la Medicina-Butlletí de l'Acadèmia de Ciències mèdiques de Catalunya, 1973.
- Federalismo, anarcosindicalismo y catalanismo*. Barcelona: Anagrama, 1976.
- La crisi de 1917*. Barcelona: Hymosa, 1983.
- La immigració a Catalunya: política i cultura*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1983.
- La immigració a Catalunya i altres estudis d'història del nacionalisme català*. Barcelona: Empúries, 1984.
- De la Revolució de Setembre a la fi de la Guerra Civil: 1868-1939*. Barcelona: Edicions 62, 1987, a VILAR, P. *Història de Catalunya*. Barcelona: Edicions 62, 1987-2003, vol. VI; Barcelona: Edicions 62, ⁶1998.
- El camp de les Corts*. Barcelona: Barcanova, 1998.
- Les arrels populars del catalanisme*. Barcelona: Empúries, 1999.
- Història del catalanisme fins al 1923*. Barcelona: Pòrtic, 2000.
- Històries de la Catalunya treballadora*. Barcelona: Empúries, 2000.
- Misèria contra pobresa: els fets de la Fatarella del gener de 1937, un exemple de resistència pagesa contra la collectivització agrària durant la Guerra Civil*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2005.

- La catalanitat obrera: la República catalana, l'Estatut de 1932 i el moviment obrer*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007.
- Història de Combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007.
- La Guerra Civil a Catalunya (1936-1939)*. Barcelona: Pòrtic, 2008.
- (Nou) resum d'història del catalanisme*. Barcelona: Base, 2009.
- Història del moviment anarquista a Espanya: 1870-1980*. Barcelona: L'Avenç, 2011.

Articles i capítols de llibre

- «1914-1923», redactat per a *Nous Horitzons* però refusat per «immadur ideològicament» (1962); reproduït a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 165-167.
- «Quatre llibres importants sobre història de Catalunya», *Nous Horitzons*, núm. 4-Quart trimestre, 1964, pàg. 38; publicat sota el pseudònim de Pere Terrades.
- «Aspects inédits de l'activité de l'Internationale en Espagne sous la Première République (1873)», a *Colloques Internacionaux du Centre National de la Recherche Scientifique*, París, 1964, pàgs. 321-329.
- «Al temps de l'acció directa», *Serra d'Or*, any VII, núm. 1, 1965, pàg. 29 (ressenya del llibre de JARDÍ, Enric. *La ciutat de les bombes: el terrorisme anarquista a Barcelona*. Barcelona: Dalmau, 1964).
- «Repercussions de la revolució d'octubre a Catalunya», *Serra d'Or*, any IX, núm. 12, 1967, pàgs. 37-43.
- «El obrerismo catalán y sus relaciones con el federalismo», *Destino*, núm. 1546, 1967, pàgs. 72-73.
- «La revolució de 1868», redactat per a *Nous Horitzons*, però refusat per M. Sacristán (1968); reproduït a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Editorial Afers, 2007, pàgs. 244-245.
- «El grup dels amics de l'art nou (ADLAN)», *Revista del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya i Balears*, 1971; reproduït a TER-

- MES, J. *Història de combat*: Catarroja-Barcelona: Editorial Afers, 2007, pàgs. 33-34.
- «La història social», *Destino*, núm. 1740, 1971, pàgs. 22-23.
- «Nationalisme et ouvriérisme catalan: 1868-1874», a *Mouvements nationaux d'indépendance et classes populaires aux XIXème et XXème siècles en Occident et en Orient*, s. ll., s. ed., 1971, pàgs. 211-216.
- «La sociedad catalana de mediados del siglo XIX», a TERMES, J.; CIRICI, A.; ALCOLEA, S. *La Universidad de Barcelona. Estudio histórico-artístico*. Barcelona: La Universidad, 1971, pàgs. 13-63.
- «El federalisme català en el període revolucionari de 1868-1873», a *Política i economia a la Catalunya del s. XX*, *Recerques* (Ariel), núm. 2, 1972, pàgs. 33-69.
- «Un guió sobre els orígens històrics de la qüestió nacional», *Serra d'Or*, any xv, núm. 167, 1973, pàg. 21.
- «El régimen republicano en Cataluña», *La Vanguardia*, 13 de febrer de 1973, pàg. 48.
- «La actitud obrera», *Destino*, núm. 1999, gener de 1976, pàg. 48.
- «La revolución democrática (1868-1873)», *La Vanguardia*, 13 de desembre de 1978, pàg. 16.
- «El moviment obrer català, 1840-1939», a *I de Maig i moviment obrer, 1890-1981*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 1981 (catàleg de l'exposició celebrada del 30 d'abril al 24 de maig de 1981).
- «Els ateneus populars en la societat catalana, 1859-1939» (1983); reproduït a TERMES, J. *Història de combat*, Catarroja-Barcelona, Afers, 2007, pàgs. 201-207.
- «Cincuenta años del Sis d'Octubre. Una reflexión», *La Vanguardia*, 5 d'octubre de 1984, pàg. 35.
- (ed.). «Correspondència de José Mesa a F. Engels (juliol de 1872-març de 1873)», *Recerques* (Curial), núm. 17, 1985, pàgs. 163-184.
- «Herencia poderosa y dispar», *La Vanguardia*, 28 de juny de 1985, pàg. 34.

- BALCELLS, A. i MARTÍ, C. «Història nacional i història social. Problemes de la historiografia sobre el fet nacional català», *L'Avenç*, núm. 87, novembre de 1985, pàgs. 66-77.
- «A los diez años de la muerte de Franco. Una aproximación histórica», *La Vanguardia*, 20 de novembre de 1985, pàg. 35.
- «La recuperació sindicalista a començament del segle XX», a *El anarquismo en España. Un siglo de historia, 1840-1939* (1986); reproduït a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 157-164.
- «Les arrels populars del catalanisme», a AUTORS DIVERSOS. *Catalanisme: història, política i cultura*. Barcelona: L'Avenç, 1986, pàgs. 11-19.
- «La revolució d'octubre de 1934 a Astúries» (1986); reproduït a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 188-195.
- «El catalanisme i les classes populars en la història», *L'Opinió Socialista*, núm. 3, 1986, pàgs. 41-49.
- «El centenari del naixement del Primer de Maig», *La Vanguardia* (1986); reproduït en la seva versió catalana a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 151-154.
- «Els hispanistes» (1987); reproduït a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 35-39.
- «Els ateneus populars: un intent de cultura obrera», *L'Avenç*, núm. 104, maig de 1987, pàgs. 8-12.
- «Els bombardeigs a Catalunya durant la Guerra Civil» (1987); reproduït a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 296-297.
- «Catalanism and the popular classes throughout history», *Catalan Review* (Barcelona), vol. III, núm. 1, juliol del 1989, pàgs. 157-169.
- «La Catalunya al s. XIX. Entre la tradició i el progrés», a *Escultura catalana del segle XIX: del Neoclassicisme al Realisme*. Barcelona: Fundació Caixa de Catalunya, 1989, pàgs. 5-8.
- «Els orígens del moviment obrer», a MARTÍN RAMOS, Josep Ll. (coord.). *Història gràfica del moviment obrer a Catalunya*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1989, pàgs. 9-24.

- «La historiografia de la postguerra i la represa de Jaume Vicens Vives», a AUTORS DIVERSOS. *La historiografia catalana*. Girona: Cercle d'Estudis Històrics i Socials de Girona, 1990, pàgs. 37-51.
- «Cent anys de catalanisme», *Afers: fulls de recerca i pensament*, vol. 7, núm. 13, 1992, pàgs. 7-11.
- «Quatre etapes en la historiografia del moviment obrer» (1993); reproduït a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 121-125.
- «Introducció: el catalanisme, vertebrador de la societat catalana», a *Naturalisme, positivisme i catalanisme, 1860-1890*, vol. 5., pàgs. 35-54; a GABRIEL, P. *Història de la cultura catalana*. Barcelona: Edicions 62, 1994, 10 vols.
- «Testimonis sobre la Barcelona del 1939», a AUTORS DIVERSOS. *Història, Política, Societat i Cultura dels Països Catalans*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1997, vol. 10, pàgs. 82-87.
- i COLOMINES, A. «Pervivència del catalanisme», a SOLÉ I SABATÉ, J. M. (dir.). *Història de la Generalitat de Catalunya i els seus presidents, 1714-2005*. Barcelona: Generalitat de Catalunya i Enciclopèdia Catalana, 2003, vol. 3, pàgs. 11-59.
- «Joan Montseny i la revista blanca» (2004); reproduït a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Editorial Afers, 2007, pàgs. 170-175.
- «De oposiciones y otras menudencias». *Cuadernos de Historia Contemporánea*, núm. 27, 2005, pàgs. 129-134.
- «República i guerra a Catalunya (1931-1939), una interpretació», a AUTORS DIVERSOS *República! Cartells i cartellistes: 1931-1939*. Barcelona: Viena Edicions, 2006, pàgs. 21-31.
- «El temps jove de Josep Benet», *Serra d'Or*, núm. 583-584, juliol-agost de 2008, pàgs. 103-104. Ressenya del llibre: BENET, Josep. *Memòries I. De l'esperança a la desfeta, 1920-1939*. Barcelona: Edicions 62, 2008.
- «La Setmana Tràgica (1909): testimonis i records», *Revista de Catalunya*, núm. 253, 2009, pàgs. 24-55.
- «1919-1929: la primera època daurada», a SANTACANA, C. *Barça, 110 anys fent història*. Barcelona: Angle Editorial, 2010, pàgs. 46-69.

Obres collectives

- ALCOLEA, Santiago; TERMES, Josep; COLOMINES, Agustí. *Els edificis de la Caixa d'Estalvis de Sabadell: una mostra del Modernisme català*. Presentació de Pere FONOLLEDA I PRATS. Pròleg de Jordi BONET I ARMENGOL. Barcelona: Fundació Caixa de Sabadell, 1994.
- ARACIL, Rafael; TERMES, Josep. *El llibre del centenari de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona: 1886-1986*. Barcelona: Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona, 1986.
- CAHNER, Max; GASÒLIVA, Carles A.; MOLAS, Joaquim; PORCEL, Baltasar; TERMES, Josep (dir.). *Cataluña en la época franquista (1939-1975)*, publicat en 25 fascicles a *Destino*, núm. 2040 a 2063 (novembre del 1976-abril del 1977).
- GIRALT, Emili; BALCELLS, Albert; TERMES, Josep. *Els moviments socials a Catalunya, País Valencià i les Illes: cronologia 1800-1939*. Barcelona: Lavínia, 1967. Versió en llengua castellana: Nova Terra, 1970; 2a. ed. en llengua catalana: La Magrana, 1978.
- TERMES, Josep; CIRICI, Alexandre; ALCOLEA, Santiago. *La Universidad de Barcelona. Estudio histórico-artístico*. Barcelona: La Universidad, 1971.
- TERMES, Josep; ALQUÉZAR, Ramon. *Historia del socialismo espanyol, 1909-1931*, 2n vol., a TUÑÓN DE LARA, M. *Historia del socialismo espanyol*, 5 vols. Barcelona: Conjunto Editorial, 1989-1997.
- TERMES, Josep; CASASSAS, Jordi (dirs.). *El nacionalisme com a ideologia: materials de treball i estudi*. Barcelona: Proa, 1995.
- TERMES, Josep; COLOMINES, Agustí. *Les Bases de Manresa de 1892 i els orígens del catalanisme*. Barcelona: Generalitat de Catalunya-Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions, 1992.
- TERMES, Josep; CASASSAS, Jordi. *El futur del catalanisme*. Barcelona: Proa, 1997.
- TERMES, Josep; COLOMINES, Agustí. *Patriotes i resistents: història del primer catalanisme*. Barcelona: Base, 2003.

- UDINA I MARTORELL, Frederic (coord.). *Documents cabdals de la història de Catalunya*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1985-1987, 2 vols.; ESCARTÍN SÁNCHEZ, Eduard i TERMES, Josep (eds.), vol. 2, pàgs. 199-326.
- VILAR, Pierre (dir.); TERMES, Josep (coord.). *Història de Catalunya*. Barcelona: Edicions 62, 1987-2003.

Altres col·laboracions

- AUTORS DIVERSOS. *Carteles de la República y la Guerra Civil*. Introducció a càrrec de Jaume MIRAVITLLES. Selecció i comentaris, Josep TERMES. Apèndix, Carles FONTSERÈ. Barcelona: Centre d'Estudis d'Història Contemporània-La Gaya Ciencia, 1978.
- BALLESTER, Arturo. *Obra gràfica de guerra: Arturo Ballester*. Textos de Josep TERMES i Manuel GARCÍA. València: Conselleria de Cultura del País Valencià, 1979.
- CASASSAS, J.; UCELAY DA CAL, E.; FERRER, J.; TERMES, J. (dirs.). *Biblioteca dels Clàssics del Nacionalisme Català*. Barcelona: La Magrana, 1983-1994, 30 vols.
- GIRALT I RAVENTÓS, Emili. *Bibliografia dels moviments socials a Catalunya, País Valencià i les Illes*. Amb la col·laboració d'Albert BALCELLS, Alfons CUCÓ, Eva SERRA i Josep TERMES. Barcelona: Lavínia, 1972.
- HUERTAS CLAVERIA, Josep M. *Obrers a Catalunya. Manual d'Història del Moviment Obrer (1840-1975)*. Amb l'assessorament de Casimir MARTÍ, Manuel LLADONOSA, Joaquim FERRER i Josep TERMES. Barcelona: L'Avenç, 1985.
- MESTRE I CAMPÍ, Jesús; HURTADO, Víctor (dirs.). *Atlas d'Història de Catalunya*. Assessor de direcció, Josep TERMES. Barcelona: Edicions 62, 1995.
- MESTRE I CAMPÍ, Jesús. *Diccionari d'Història de Catalunya*. Assessors, Josep M. SALRACH i Josep TERMES. Barcelona: Edicions 62, 1992. 2a ed. corregida i ampliada el 1993; 1a ed. en fascicles, 1999.

- SALLÉS, Anna. *Documents 1931-1939. Recuperem la nostra història*, Barcelona: La Gaia Ciència i Edicions 62, 1976; TERMES, J. «La CNT i la Generalitat», document 13.
- SIMON I TARRÉS, Antoni. *Diccionari d'historigrafia catalana*. Assessor general, Josep TERMES. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2003.
- TERMES, Josep. «Cataluña, 1917-1980», textos introduïts a l'exposició *Cien años de cultura catalana*, Centro de Cultura de la Villa de Madrid, juny de 1980.
- i GABRIEL, Pere (coords.). *Primeres jornades sobre moviment obrer a l'Arús*. Barcelona: L'Associació, 1991.
- (ed.). *Fons Jordi Arquer: correspondència, 1939-1985*. Catarroja-Barcelona: Afers i Centre d'Estudis Històrics Internacionals, 2004.
- THOMAS, Hugh. *La Guerra Civil española*. 115 cartells de la Guerra Civil seleccionats per Josep TERMES. s.l.: Ediciones Urbión, 1979 (en fascicles).

Direcció de tesis doctorals

- ABELLÓ I GÜELL, Teresa. *Les relacions internacionals de l'anarquisme espanyol (1881-1914)*. Universitat de Barcelona, 1984.
- AMAT I TEIXIDÓ, Jordi. *Radicalització, revolució i guerra: Calella, 1931-1939*. Universitat de Barcelona, 1993.
- ANGUERA I NOLLA, Pere. *Ideologia i societat al Baix Camp de 1868 a 1874*. Universitat de Barcelona, 1981.
- BLASCO I PERIS, Albert. «*Barcelona Atracción*» (1910-1936): *una revista de la Sociedad de Atracción de Forasteros*. Universitat Pompeu Fabra, 2005.
- CANTOS I BOVÉ, Víctor. *El moviment federal català a les darreries del segle XIX*. Universitat de Barcelona, 1995.
- COLOMINES I COMPANYY, Agustí. *La política catalana a les Corts espanyoles: economia i descentralització, 1898-1917*. Universitat de Barcelona, 1992.

- CULLA I CLARÀ, Joan B. *El republicanisme lerrouxista a Catalunya, 1901-1923*. Universitat de Barcelona, 1985.
- DURAN I SOLÀ, Lluís. *Catalanisme i societat civil: l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, 1930-1936*, Universitat de Barcelona, 1995.
- FERRER I PONT, Joan Carles. *Nosaltres Sols: la revolta irlandesa a Catalunya, 1910-1923*. Universitat Pompeu Fabra, 2001.
- GALVÁN FERNÁNDEZ, Francisco. *Burgueses y obreros en Canarias: del s. XIX al XX*. Universitat de Barcelona, 1982.
- GRAU I MATEU, Josep. *La Lliga Regionalista i la llengua catalana, 1901-1923*. Universitat Pompeu Fabra, 2002.
- GUILLAMET I LLOVERAS, Jaume. *Abdó Terradas, política i premsa en el primer moviment republicà, 1840-1843*. Universitat de Barcelona, 1990.
- HERAS CABALLERO, Pedro Antonio. *El Sexenio democrático en la ciudad de Tarragona, 1868-1874*. Universitat de Barcelona, 1993.
- HERVÁS I PUYAL, Carles. *Sanitat a Catalunya durant la República i la Guerra Civil: política i organitzacions sanitàries: l'impacte del conflicte bèl·lic*. Universitat Pompeu Fabra, 2004.
- IZQUIERDO I BALLESTER, Santiago. *Bartomeu Robert i Yarzabal (1842-1902). Medicina i compromís cívic*. Universitat Pompeu Fabra, 2002.
- LLADONOSA I VALL-LLEBRERA, Manuel. *El Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria entre 1903 i 1923*. Universitat de Barcelona, 1979.
- MADRID SANTOS, Francisco. *La prensa anarquista y anarcosindicalista en España desde la I Internacional hasta el final de la Guerra Civil*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1991.
- MAYAYO I ARTAL, Andreu. *La Conca de Barberà, 1890-1939: de la crisi agrària a la Guerra Civil*. Universitat de Barcelona, 1985.
- MESTRE I CAMPÍ, Jesús. *Una ciutat emmurallada al temps de la Revolució Industrial. Barcelona: societat i política (1823-1859)*. Universitat de Barcelona, 1985.
- MONÉS I MESTRE, Nèlida. *Joan Llongueras, 1880-1953: poeta, pedagog i músic*. Universitat Pompeu Fabra, 2004.

- MONTSERRAT I SATORRE, Benjamí. *Jaume Collell i Bancells (1846-1932): perfil biogràfic d'un activista catòlic del catalanisme*. Universitat Pompeu Fabra, 2002.
- OLIVÉ I SERRET, Enric. *El Moviment anarquista català i l'obrerisme: 1900-1909*. Universitat Autònoma de Barcelona, 1977.
- PEÑARRUBIA I MARQUÈS, Isabel. *Els partits polítics i la qüestió nacional a Mallorca, 1917-1923*. Universitat de Barcelona, 1990.
- PÉREZ-BASTARDAS, Alfred. *Albert Bastardas i Sampere, un republicà nacionalista en la formació institucional de Catalunya, 1871-1944*. Universitat de Barcelona, 1985.
- PICH I MITJANA, Josep. *Valentí Almirall (1841-1904) i la gènesi del catalanisme polític*. Universitat Pompeu Fabra, 1998.
- PONS I ALTÉS, Josep M. *El sistema polític a Lleida durant els anys de consolidació del liberalisme censatari (1843-1868)*. Universitat Pompeu Fabra, 2001.
- PORTET I PUJOL, Joan. *La Milícia Nacional de Vic durant la primera guerra carlina*. Universitat de Barcelona, 2000.
- PRADAS BAENA, Maria Amàlia. *L'anarquisme i les lluites socials a Barcelona, 1918-1923: la repressió obrera i la violència*, 2001. Dir.: Teresa Abelló; Codir.: Josep Termes.
- ROIG I ROSICH, Josep M. *Catalunya sota la dictadura del general Primo de Rivera (1923-1930)*. Universitat de Barcelona, 1990.
- ROTÉS I RULL, Helena. *Anarquismo y terrorismo en Barcelona: 1888-1902*. Universitat de Barcelona, 1980.
- RUBIOL, Glòria. *El Reagrupament Socialista i Democràtic: història d'un partit polític (1974-1978)*. Universitat de Barcelona, 1990.
- SÀNCHEZ I FERRÉ, Pere. *La Maçoneria a Catalunya, 1874-1936*. Universitat de Barcelona, 1988.
- SANTOS SANTOS, María Cruz. *Ángel Pestaña: «Caballero de la triste figura»*. Universitat de Barcelona, 2003.
- SOLÉ I SABATÉ, Josep M. *Estudi de la justícia militar a Catalunya: la repressió franquista, 1938-1953*. Universitat de Barcelona, 1982.

- TAVERA I GARCÍA, Susanna. *La ideología política del anarcosindicalismo catalán a través de su propaganda (1930-1936)*. Universitat de Barcelona, 1980.
- VEGA I MASANA, Eulàlia. *La Confederació Nacional del Treball i els sindicats d'oposició a Catalunya i el País Valencià: 1930-1936*. Universitat de Barcelona, 1986.
- VILLARROYA I FONT, Joan. *Violència i repressió a la rereguarda, 1936-1939*. Universitat de Barcelona, 1988.
- VINYES I RIBAS, Ricard. «*De cara el sol llevant*»: *la Tercera Internacional i el Frontpopulisme en l'exemple català*. Universitat de Barcelona, 1981.

Altres treballs de recerca dirigits

- FERRÉ I TRILL, Xavier. *Lo espanyolismo o les tombes sense flames: nacionalisme espanyol i substitució d'identitat en els intel·lectuals catalans sota la restauració*, tesina de llicenciatura. Universitat de Barcelona, 1988.
- GARCÍA CAMPELLO, Ana María. *Aproximación a la historia de un cacique*, tesina de llicenciatura. Universitat de Barcelona, 1984.
- GUTIÉRREZ MEDINA, María Luisa. *Los partidos políticos y la Ley del divorcio de 1932*, tesina de llicenciatura. Universitat de Barcelona, 1979.
- HERNÁNDEZ I CARDONA, Francesc Xavier. *El movimiento libertario español y su desarrollo en Cataluña: 1939-1945*, 2 vols., tesina de llicenciatura. Universitat de Barcelona, 1977.
- HERNANDO BRAVO, Alberto. *El movimiento libertario español y su desarrollo en Cataluña: 1946-1950*, 2 vols., tesina de llicenciatura. Universitat de Barcelona, 1978.
- NÚÑEZ FLORENCIO, Rafael. *La ideología del terrorismo anarquista en la España de la restauración, 1888-1909*, tesina de llicenciatura. Universitat de Barcelona, 1979.
- PALA, Giaime. *El Partido archipiélago: una aproximación a la historia del PSUC (1968-1975)*, tesina. Universitat Pompeu Fabra, 2005.

- PALLARÈS I MIRÓ, Alfred. *La il·lustració catalana i el catalanisme cultural: 1880-1894*, tesina. Universitat Pompeu Fabra, 1999.
- RUIZ I TOSSAS, Helena. *Santa Coloma de Gramanet: la Guerra Civil*, tesina de llicenciatura. Universitat de Barcelona, 1986.
- SÁNCHEZ SÁNCHEZ, Juan. *Santa Coloma de Gramanet: 1939-1981, el camí cap a la democràcia*, treball de recerca. S. ll., 1999.
- TUSELL I GÓMEZ, Sílvia. *Los nacionalistas republicanos de 1904 a 1914: Centre Nacionalista Republicà y Unió Federal Nacionalista Republicana*, tesina de llicenciatura. Universitat de Barcelona, 1984.
- UCELAY DA CAL, Enric. *Populisme i estat en la Catalunya autònoma, 1931-1936*, 1980; ponent [sic]: Josep Termes, tesi de llicenciatura, Universitat de Barcelona, 1980.

Pròlegs, presentacions i/o epílegs de llibre

- AUTORS DIVERSOS. *La Guerra Civil Espanyola*. Pròleg de Josep TERMES a l'edició catalana. Barcelona: Obra Social de la Caixa de Pensions, 1981.
- Escultura catalana del segle XIX: del Neoclassicisme al Realisme*. Pròleg de Josep TERMES. Barcelona: Fundació Caixa Catalunya, 1989.
- Història, Política, Societat i Cultura dels Països Catalans*. Pròleg de Josep TERMES al vol. 1, pàgs. 6-11. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1996-2004, 12 vols.
- ABELLÓ I GÜELL, Teresa. *Les relacions internacionals de l'anarquisme català: 1881-1914*. Pròleg de Josep TERMES. Barcelona: Edicions 62, 1987.
- ALCARAZ I GONZÁLEZ, Ricard. *La Unió Socialista de Catalunya*. Pròleg de Josep TERMES. Barcelona: La Magrana-Ajuntament de Barcelona, 1987.
- ÁLVARO, Francesc-Marc. *Una política sense país*. Pròleg de Josep TERMES. Barcelona: Columna, 2005.

- ANGERA, Pere. *Comportament polític i actituds ideològiques al Baix Camp, 1808-1868*. Pròleg de Josep TERMES. Reus: Associació d'Estudis Reusencs, 1983.
- BAYÀ, Anna et al. *La Guerra Civil Espanyola*. Pròleg de Josep TERMES. Barcelona: Centre Cultural de la Caixa de Pensions, 1981.
- BONAMUSA, Francesc. *Andreu Nin y el movimiento comunista en España (1930-1977)*. Pròleg de Josep TERMES. Barcelona: Anagrama, 1977.
- CASTELLS I DURAN, Antoni. *Les collectivitzacions a Barcelona, 1936-1939*. Pròleg de Josep TERMES. Barcelona: Hacer, 1993.
- COLOMINES I COMPANYY, Agustí. *El catalanisme i l'Estat: la lluita parlamentària per l'autonomia, 1898-1917*. Presentació de Josep TERMES. Pròleg de Miquel ROCA I JUNYENT. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1993.
- DURAN, Lluís. *Pàtria i escola. L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana*. Pròleg de Josep TERMES. Barcelona-Catarroja: Afers, 1997.
- *Intelligència i caràcter. Palestra i la formació dels joves (1928-1939)*. Pròleg de Josep TERMES. Barcelona-Catarroja: Afers, 2007.
- Exposición de carteles de la República y de la Guerra Civil: una aproximación histórica: 1931-1939*. Pròleg de Josep M. FIGUERAS. Epíleg de Josep TERMES. Barcelona: Centre d'Estudis d'Història Contemporània-Biblioteca Figueras, 1978.
- IZQUIERDO, Santiago. *Pere Corominas, 1870-1939*. Pròleg de Josep TERMES. Catarroja-Barcelona: Afers, 2001.
- PEÑARRUBIA I MARQUÈS, Isabel. *Els partits polítics davant el caciquisme i la qüestió nacional a Mallorca (1917-1923)*. Pròleg de Josep TERMES. Barcelona: Consell Insular de Mallorca i Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1991.
- PÉREZ-BASTARDAS, Alfred. *Els republicans nacionalistes i el catalanisme polític: Albert Bastardas i Sampere, 1871-1944*. Pròleg de Josep TERMES. Barcelona: Edicions 62, 1987.
- SALLÉS, Anna. *Quan Catalunya era d'Esquerra*. Pròleg de Josep TERMES. Barcelona: Edicions 62, 1986.

- SOLÉ I SABATÉ, Josep M. *La repressió franquista a Catalunya: 1938-1953*. Presentació de Josep BENET. Pròleg de Josep TERMES. Barcelona: Edicions 62, 1985.
- (dir.). *La Guerra Civil a Catalunya (1936-1939)*. Barcelona: Edicions 62, 2004-2007, 6 vols. Pròleg de Josep TERMES: «El pòsit de la Guerra Civil: al fons del sac, les engrunes» al vol. 4: *Derrota, ocupació i exili*. Barcelona: Edicions 62, 2004.
- i VILLARROYA I FONT, Joan. *La repressió a la guerra i a la postguerra a la comarca del Maresme, 1936-1945*. Pròleg de Josep TERMES. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1983.
- SOLER I VIDAL, Josep. *Abdó Terrades. Primer apòstol de la democràcia catalana (1812-1856)*. Pròleg de Josep TERMES. Barcelona: La Magrana, 1983.
- RECASENS I MERCADÉ, Josep. *Què és el socialisme?* Pròleg de Josep TERMES. Reus: Centre de Lectura de Reus, 1982.
- SÁNCHEZ i CERVELLÓ, Josep; SOLÉ I ARNAL, Josep. *L'associacionisme sociopolític a Móra d'Ebre, 1875-1936*. Pròleg de Josep TERMES. Flix: CERE, 1996.
- VEGA I MASANA, Eulàlia. *Entre revolució i reforma. La CNT a Catalunya (1930-1936)*. Pròleg de Josep TERMES. Lleida: Pagès, 2004.

*Conferències, ponències, xerrades, seminaris
i altres intervencions públiques destacades*

- BALCELLS, Albert. «Història socioeconòmica», conferències realitzades del 20 al 27 de febrer de 1968, dins del *Curset d'història catalana recent, 1875-1936*, organitzat per la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat a la Casa de Montserrat.
- CIRICI, Alexandre (ponents). «Taula rodona sobre l'ADLAN», celebrada el dilluns 16 de març de 1970 a la Sala d'Actes del Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya i Balears.
- «El nacionalisme català: problemes d'interpretació», ponència presentada al Col·loqui d'Historiadors organitzat per la Fun-

- dació Bofill el 3 i 4 de maig de 1974; publicat a: *Colloqui d'Historiadors*. Barcelona: Centre d'Estudis Històrics Internacionals-Universitat de Barcelona, 1974.
- Colloqui sobre «El problema català durant la Restauració, 1875-1902», a càrrec de Jesús M. Rodés, Enric Ucelay Da Cal, Jordi Solé Tura, Josep Termes, Rafael Ribó i Josep Benet, celebrat a l'Ateneu Barcelonès el 12 de març de 1975.
- «Federal i carlistes al s. XIX», conferència realitzada en l'acte de represa del Centre d'Estudis Històrics Internacionals, amb les intervencions d'Emili Giralt, director del centre, i Fabià Estapé, president de l'acte; 19 de desembre de 1975.
- «Classe obrera i qüestió nacional a la proclamació de la Segona República», ponència presentada a la Primera Trobada de Ciències Humanes i Socials dels Països Catalans, celebrada a Perpinyà els dies 19, 20 i 21 de març de 1976.
- MILLET I BEL, Salvador. «Anàlisi general de l'Estatut», conferència realitzada dins les Sessions d'Estudi sobre l'Estatut de Catalunya, organitzades pel Col·legi d'Advocats de Barcelona i celebrada a la mateixa ciutat el 28 d'abril de 1976.
- BENET, Josep; BONAMUSA, Francesc. «Catalunya durant la Guerra Civil», conferència realitzada el 5 de maig de 1976 a l'Aula Magna de la Universitat de Barcelona, dins els actes de la Segona setmana de cultura catalana, organitzada pel Centre de Cultura Catalana de la Universitat de Barcelona.
- BALCELLS, Albert; DE MIGUEL, Armando; GONZÁLEZ CASANOVA, J.A.; BRICALL, Josep M. «Taula rodona sobre la crisi espanyola del s. XX», acte presidit per Fabià Estapé i celebrat a l'Ateneu Barcelonès el dia 11 de juny de 1976.
- «Els moviments socials a Catalunya; el segle XX», conferència realitzada dins el cicle de conferències *Catalunya abans i ara*, organitzada per la Diputació Provincial de Barcelona i celebrada el dia 10 de març de 1977 a la Sala Torres Garcia del Palau de la Generalitat.
- FUSTER, Joan; FONTANA, Josep; LLUCH, Ernest; CAHNER, Max; RIBÓ, Rafael; BALCELLS, Albert; VERDAGUER, Pere; BORRELL, Pere; LAFONT, Robert. Colloqui sobre el fet català, organitzat

- per Pierre Vilar i celebrat els dies 19 i 20 de novembre de 1977 al Centre d'Études Catalanes de París.
- «El federalisme», conferència realitzada dins el cicle *Aspectes d'Història de Catalunya*, celebrada a l'Ateneu Barcelonès el 2 de febrer de 1978.
- MONTSENY, Federica; RENAU, Josep. «Criterios propagandísticos del anarquismo durante la Guerra Civil», conferència realitzada en el marc de l'*Exposición de carteles de la República y la Guerra Civil Española*, organitzada pel CEHI i la Biblioteca Figueras al Centro Cultural de la Villa de Madrid; novembre de 1980.
- Homenatge pòstum a J. Vicens Vives, acte organitzat per l'Ajuntament de Girona, el Col·legi Universitari i l'Institut d'Estudis Gironins, amb les intervencions de Josep Termes, Jordi Nadal i Oller i Joaquim Nadal i Farreras; Casa de Cultura de Girona, 10 de juliol de 1980.
- «Cultura, propaganda i política», conferència realitzada en el marc de l'exposició *La Guerra Civil Española*, organitzada pel Ministeri de Cultura al Centre Cultural de la Caixa de Pensions, celebrada a Barcelona el 4 de juny de 1981.
- «Homenatge a Jaume Aiguadé i Miró», conferències a càrrec de Josep Termes, Anna Sallés, Narcís Serra i Heribert Barrera; Reus, novembre de 1981.
- Intervenció a Jornades de debat entre intel·lectuals castellans i catalans; Sitges, desembre de 1981.
- Col·loqui televisiu a TVE-2 sobre «El anarquismo español», amb la participació de Federica Montseny, Josep M. Bricall, Antonio M. Calero Amor, Josep Termes i José Álvarez Junco; 12 de gener de 1982.
- «El moviment obrer a la Catalunya Contemporània», seminari organitzat per La Flor de maig; Barcelona, 17 de març de 1982.
- RACIONERO, Lluís. «Jean-Paul Marat i el Marquès de Sade», debat moderat per Manolo Vázquez Montalbán al Teatre Romea de Barcelona, celebrat el 22 d'abril de 1982.
- «Catalunya avui: el llegat de la història», conferència realitzada a l'Ateneu Barcelonès el 9 de novembre de 1983.

- «La tasca de l'historiador avui a Catalunya», debat organitzat el 1982 pel Centre de Treball i Documentació, amb la participació de Jordi Casassas, Ramon Garrabou, Miquel Izard, Eva Serra, Josep Termes, Miquel Barceló, Borja de Riquer i Enric Ucelay-Da Cal; publicat a *L'Avenç*, núm. 67, gener de 1984, pàgs.70-76.
- «Pierre Vilar i el fet nacional», juntament amb Ernest Lluch, Emili Giralt, Borja de Riquer i Rafael Ribó; debat celebrat al Teatre Principal de Lleida el 19 de març de 1984.
- Conferència realitzada en el marc del seminari «Cultures Mediterrànies. Les institucions: comunitat, associació, ordre polític», organitzat per la Universitat Internacional Menéndez Pelayo de Sitges; setembre de 1984.
- «L'esquerra i la qüestió nacional», comunicació presentada al col·loqui El futur de l'esquerra a Catalunya, Girona, 18 d'octubre de 1984; reproduït a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Editorial Afers, 2007, pàgs. 86-92.
- «Catalanismes enfrontats: dretes versus esquerres», conferència realitzada en el marc del 50è aniversari dels Fets d'Octubre, organitzat pel CEHI a l'Aula Magna de la Universitat de Barcelona, 24 d'octubre de 1984.
- Taula rodona organitzada per la Secció d'Història i Geografia de l'Ateneu Barcelonès sobre «L'aniversari del 6 d'octubre de 1934», amb la participació de Josep Termes, Albert Balcells, Pelai Pagès, Ricard Vinyes i Enric Ucelay Da Cal; 21 de novembre de 1984.
- «Entorn el poeta Vinyolí. Conversa amb Josep Termes»; Catalunya Ràdio, 4 de desembre de 1984.
- «La historiografia dels moviments socials contemporanis», conferència realitzada en el marc d'un seminari organitzat per l'Institut Municipal d'Història de Barcelona (1984); reproduït a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 208-215.
- «La societat catalana: passat i present», conferència realitzada a la Institució Cultural del CIC; Barcelona, 25 de febrer de 1985.

- Taula rodona: «Catalanisme: història, política i cultura», amb Josep M. Ainaud de Lasarte, Fèlix Cucurull, Lluís Amet, Jordi Solé Tura i Josep Termes, organitzada per Xarxa Cultural a l'Ateneu Barcelonès, 15 d'abril de 1985.
- «Els hereus de Jaume Vicens Vives» (1987); reproduït a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 93-94.
- «La Guerra Civil a Catalunya en el seu cinquantenari», a *Cinquantenari de la guerra civil espanyola, 1936-1986: acte inaugural del curs 1986-1987 de la Universitat de Barcelona*, Barcelona, Universitat de Barcelona, 1986, pàgs. 25-44; conferències a càrrec de Moisès Broggi, Josep Termes i Pierre Vilar.
- PERE GABRIEL (COORD.). Primeres jornades sobre moviment obrer a l'Arús, organitzades per l'Associació d'Amics de la Biblioteca Pública Arús l'octubre de 1988.
- «Pi i Margall i el federalisme hispànic, 1868-1873», conferència realitzada a l'Auditori de l'Edifici Winterthur, 15 de febrer de 1990.
- «Visió de Lluís Companys», conferència realitzada a l'Ateneu Barcelonès; 2 d'abril de 1990.
- «La Catalunya de finals de segle XIX», Biblioteca Arús, 25 de setembre de 1991.
- Conferència al Centre d'Art Santa Mònica amb motiu de la commemoració de les Bases de Manresa (1992).
- «Quatre etapes en la historiografia del moviment obrer» (1993); reproduït a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 121-125.
- «La Història de Catalunya: perspectives de futur», conferència de cloenda de l'any Ferran Soldevila, celebrada al Paraninfo de la Universitat de Barcelona el 24 d'octubre de 1995.
- «L'experiència politicoadministrativa de la Generalitat republicana», seminari celebrat a la Generalitat de Catalunya (1996); reproduït a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 282-292.
- Taula rodona: «Els anys de la Catalunya clandestina. Record a Rafael Tasis i Marca»; 22 de gener de 1997.

- Taula rodona: «Catalunya-Espanya: una reflexió el tombant de mil·leni»; Auditori Narcís de Carreras, Girona, 23 de maig de 1997.
- Tertúlia: «El català a la premsa. Noves experiències», Museu d'Història de Catalunya, 10 de febrer de 1998.
- Taula rodona: «1898-1998. Mirar enrere per construir el futur», Museu d'Història de Catalunya, 17 de març de 1998.
- «Catalunya en el canvi de segle», a *Actes del Congrés Internacional. 1898: entre la crisi d'identitat i la modernització* (1998); reproduït a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 258-267.
- «Impacto del 1898 en la sociedad catalana», a *Los significados del 98: Congreso Internacional Universidad Complutense* (1998); reproduït en llengua catalana a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 268-269.
- «Història del moviment obrer. Paraules a uns joves de la UGT» (1999); reproduït a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 216-221.
- «Balanç de l'Estatut: dotze tesis pragmàtiques», conferència realitzada a la Generalitat de Catalunya per a la commemoració dels XX anys de l'Estatut (2000); reproduït a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 329-332.
- «25 anys després de l'Estatut de Sau. Els errors que no es poden tornar a cometre», conferència realitzada a IV Jornades de l'Opinió Catalana. El futur Estatut. Necessitat i Urgència, Lleida, juny de 2004; reproduït a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 333-341.
- «Jordi Pujol: una llarga etapa de la història contemporània de Catalunya» (2004); reproduït a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 342-344.
- Col·loqui amb Josep Termes. Compromís social, compromís nacional: jornades dels joves de la UGT (2004); reproduït a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 222-225.
- Els Fets de la Setmana Tràgica (1909): actes de les jornades organitzades pel CHCC, 28 i 29 de maig de 2009*. Barcelona:

Centre d'Història Contemporània de Catalunya-Departament de la Vicepresidència, 2010.

- «Lluís Companys, la construcció del mite històric» (s. ll.; s. ed.; s. d.); reproduït a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 351-362.

Entrevistes

«Prou d'identificar nacionalisme i burgesia!», entrevista realitzada per Isabel Clara Simó, publicada a *Canigó*, 8 de març de 1975.

«Contra l'alt comissari de la cultura oficial», entrevista publicada a *Destino*, febrer de 1978; reproduïda a TERMES, J. *Historia de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 110-112.

Entrevista realitzada per a l'exposició *Cien años de Cultura Catalana*, publicada a *Periódico de Exposiciones*, Palacio de Velázquez-Parque del Retiro, juny-octubre de 1980, pàgs. 2-3, editada pel Ministerio de Cultura-Dirección de Patrimonio Artístico, Archivos y Museos.

«La història i el nacionalisme totals», entrevista publicada a *El País*, 19 de juny de 1983; reproduïda a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 103-106.

Entrevista publicada a *La Vanguardia*, 9 de novembre de 1983, pàg. 13.

«Història obrera i catalanisme creador. Conversa amb Josep Termes», entrevista realitzada per Enric Olivé, publicada a *L'Avenç*, núm. 70, 1984, pàgs. 82-91.

«El socialisme jacobi i les autonomies històriques», entrevista publicada a *El Noticiero Universal*, 1 de juny de 1984; reproduïda a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 107-109.

«Fa deu anys que va morir el dictador», entrevista a J. Termes, J. Solé Tura i a F. Estapé, publicada a *Avui*, 20 de novembre de 1985; reproduïda a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 321-325.

- Entrevista televisiva realitzada per Josep M. Espinàs per al programa *Identitats*, Canal 33 de TVC; 30 d'abril de 1988.
- «En la mort de Josep Tarradellas», article publicat a *El País* (1988); reproduït a TERMES, J. *Història de combat*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2007, pàgs. 326-328.
- «Josep Termes. Torsimany del passat», entrevista realitzada per Miquel-Lluís Muntané, publicada a *Serra d'Or*, núm. 400, 1993, pàgs. 31-34.
- «Cal recuperar les banderes i l'ètica del món del treball, les de la Catalunya popular», entrevista publicada a *Llengua i Treball* (UGT), núm. 1, 1997.
- «El centenari de la crisi del 98», entrevista realitzada per Arnau Cònsul i Ignasi Pàmies, publicada a *Serra d'Or*, núm. 458, 1998, pàgs. 14-18.
- Entrevista realitzada per Antoni Batista a *La Vanguardia*, 24 d'octubre de 1999, suplement de la *Revista*, pàg.11.
- Entrevista realitzada per Josep Massot a *La Vanguardia*, 26 de juny de 2000, pàg. 41.
- «Una conversa amb Josep Termes a propòsit del seu llibre *Història del catalanisme fins al 1923*, entrevista realitzada per Joaquim Coll i Amargós i Jordi Llorens i Vila, a *Cercles. Revista d'Història Cultural*, 2001, pàgs. 92-96.
- «Josep Termes. Un historiador contra corrent», entrevista realitzada per Pau Solà i Ysuar, publicada a *El Contemporani*, núm. 28, 2003, pàgs. 21-27.
- COLOMINES, Agustí; OLMOS, Vicent (eds.). *Pensar la contemporaneïtat. Divuit converses sobre la història*. Catarroja-Barcelona: Afers, 2005; entrevista realitzada a Josep Termes per Pau Solà i Ysuar.
- «Josep Termes. Les arrels populars del catalanisme», entrevista publicada a *Les notícies de Llengua i Treball* (UGT), 2005.
- Entrevista a *El Temps*, 2006; reproduïda a Bonada, Ll., «Els marxistes no expliquen el fracàs del marxisme», *El Temps*, núm. 1422, pàgs. 65-66.
- Entrevista realitzada per Mònica Terribas a *La nit al dia* (TV3-TVC), 2006.

- «Parlem amb Josep Termes. Premi d'Honor de les Lletres Catalanes 2006», entrevista realitzada per Eduard Pujol, publicada a *Barça. Revista oficial del F.C. Barcelona*, núm. 26, agost de 2006.
- «Josep Termes, Premi d'Honor», crònica publicada per J. M. Roig i Rossich a *Serra d'Or*, núm. 562, 2006, pàgs. 38-39.
- Entrevista publicada al portal *socialcat.cat*, 2007 (versió digital).
- Entrevista realitzada per Enric Bañeres a Jaume Sobrequés, Fabià Estapé, Josep Termes i Joan Antoni Salmurri, a «Cuando el Barça rompió el cascarón», *La Vanguardia*, 22 de setembre de 2007, pàg. 56.
- «Josep Termes. Historiador de la Catalunya popular», entrevista realitzada per Zeneida Sardà, publicada a *Serra d'Or*, núm. 588, desembre de 2008, pàgs. 13-18.
- Entrevista publicada a *Vilaweb*, 17 de febrer de 2010 (versió digital).
- Entrevista realitzada per l'Ateneu Llibertari Estel Negre, 3 de desembre de 2010 (versió digital).
- «L'Espanya plurinacional és una revolució», entrevista publicada a *L'Hora, el diari en línia de Nou Cicle*, 2011 (versió digital).
- Entrevista publicada a *l'Ara*, 26 de juny de 2011.
- Entrevista realitzada per Carles Geli a *El País*, 23 de juliol de 2011 (versió digital).
- «Josep Termes. La història com a nostàlgia», entrevista publicada a *L'Avenç*, núm. 369, juny de 2011.
- «Mi oficio me obliga a huir de la politiquería», entrevista reproduïda a *El Periódico de Catalunya*, 10 de setembre de 2011 (versió digital).

Assessorament en films d'història

La ciutat cremada, un film d'Antoni Ribas, 1976. Guió: Miquel Sanz i Antoni Ribas. (Esquema històric a càrrec de Josep Termes.)

Victòria! La gran aventura d'un poble, un film d'Antoni Ribas, 1983. Guió: Miquel Sanz i Antoni Ribas. (Resum històric a càrrec de Josep Termes.)

Necrològiques ilo recordatoris

«Adéu a Josep Termes», *El PuntAvui*, 10 de setembre de 2011, pàg. 44.

«Adéu a un obrer de la història», *La Vanguardia*, 10 de setembre de 2011, pàg. 32.

ABELLÓ I GÜELL, Teresa. «Josep Termes: mestre, historiador i patriota», *Recerques*, pendent de publicació.

ALÓS, Ernest. «La memòria d'una Catalunya popular», *El Periòdic de Catalunya*, suplement de cultura, 10 de setembre de 2011, pàg. 64.

ÁLVARO, Francesc-Marc. «Josep Termes, heterodox al servei de les Catalunyes reals», *Serra d'Or*, núm. 623, novembre de 2011, pàgs. 39-40.

BONADA, Lluís. «Els marxistes no expliquen el fracàs del marxisme», *El Temps*, núm. 1422, 13 de setembre de 2011, pàgs. 65-66.

BOSCH, Alfred. «Termes», *El PuntAvui*, 12 de setembre de 2011, pàg. 2.

CAMPRUBÍ, Xevi. «Tot i la millora nacional, la situació és pitjor que no ara fa un segle», *El Temps*, núm. 1422, 13 de setembre de 2011, pàgs. 64-65.

COLOMINES I COMPANYYS, Agustí. «Josep Termes, el mestre», *El PuntAvui*, 19 de setembre de 2011, pàg. 16.

CASASSAS, Jordi. «Josep Termes», *Ara*, 10 de setembre de 2011 (versió digital).

CULLA I CLARÀ, Joan B. «Pep Termes, la historia y la vida», *El País*, 10 de setembre de 2011 (versió digital).

«Josep Termes i Ardèvol (1936-2011)», monogràfic publicat a *La Cabana* (la Fatarella), núm. 145, 3r trimestre de 2011.

LANAO, Pau. «Home valent», *Presència*, núm. 2065, setembre de 2011, pàgs. 32-33.

- MERINO, Imma. «Termes i els obrers», *El PuntAvui*, 13 de setembre de 2011, pàg. 26.
- POCH, Cesc. «El llegat de Josep Termes», *Les Notícies de Llengua i Treball* (UGT), núm. 33, desembre de 2011, pàgs. 51-55.
- PONS, Agustí. «La història: ciència i relat», *El PuntAvui*, 10 de setembre de 2011, pàg. 44.
- SEGURA I MAS, Antoni. «Història i compromís», *El PuntAvui*, 22 de setembre de 2011, pàg. 19.
- SOBREQUÉS, Jaume. «Homenatge a Josep Termes. Arrels populars del catalanisme», *El PuntAvui*, 23 d'octubre de 2011, pàg. 26.

Bibliografia compilada per Daniel ROIG I SANZ (CEHI), amb la col·laboració d'Albert PLANAS I SERRA